

JELEN VETRA

Jože Udovič

Bil sem neznanec,
stoječ pred jeklenim očesom kanje,
neznanec,
sam pred vsevednim očesom sove,
neznanec,
osupel pred skritih lovcev zelenimi psi,
med grmi tesnobe in molkom suhe praproti.
Bežeč sem sprožil past, prežala je na ptice,
razdražil sem lovce,
raztrgal sem zanko, nastavljeno med drevesi
srnam in klicem in vilam vedrih dni.

O, pustite me, lovci, pustite me,
ob skritem jezeru trav ždi jelen vetra,
hitrejši od vaših misli in vaših psov,
neviden vašim očem, neranljiv,
zaveznik izgubljenih ljudi,
vzel me bo s sabo v svoje gozdove,
pustite me, lovci, pustite me!

Ubežnik sem, sam sebi teman,
s prečudno žejo v očeh in prsih,
odšel sem z ulic z grozo v očeh:
srečal sem godbo, sestavljeno iz samih pogrebcev,
videl sem človeka, ležečega na tleh,
zbežal je iz kmečke izbe,
izpod njenega stropa,
ki z njega visijo vrste ledenih sveč,
zbežal je od starca,
razjedenega od časa kakor črvojedena kip.
In sam sem zbežal tudi iz hiše svojih dni,
ki na njeno okno mrzlo udari
neznana roka vsako noč.

Ne sledite me, zdaj nisem tisti,
ki se ga gorsko jezero spominja in ve,
kakšen je njegov obraz,
nisem tisti, ki je nekoč videl harfo,

stoječo v čistem jutru pred belimi gorami
in vso mladost želel slišati resnico njenih strun.
Nisem tisti, ki je želel videti sonce,
vtihotapljeno v herbarij sovražne modrosti,
nisem tisti, ki je nekoč
z makom prekril tolmun neba.

O jelen vetra, jelen vetra, ki se mu sveti
pod modro kožo belo telo!
Jelen vetra ob skritem jezeru trav...
Že so mu zažarele oči
kakor ženski v ljubezenski noči,
in tisti trenutek so mi privrele na usta čiste besede,
zaklical sem v odpirajoči se prostor,
v gozdove večera, v odmevajoče daljave —
in šumenje je planilo vame od vseh strani.
Približali so se mi kraji pomladne lune,
boginje z vrčem rumenega vina.

In kakor da zdaj slišim lajež
v globini svojih prsi, pod srcem,
sem za modrim jelenom
stopil po upogibajočem se deblu nad hudournikom
čez mejo dveh kraljestev, dveh rodov,
med ledenim hladom zemlje in globino noči.
Onstran, stoječ spet na travi, sem si utrgal
v krošnji jutra rosní, slastni sad
in si iztislil v usta
njegovo kri.

Slišite, lovci,
spet sem tisti, tisti sem,
ki se mu vračajo lastovke v prsi na levo stran,
tisti, ki želi, naj bi bile
vse ulice kakor razstava slik,
razstava slikarja, blaznega od ljubezni,
tisti, ki znova želi,
naj se mu prebudi
pesem, nova, nemirna,
šumeča
kakor orkan perutnic.

ZLATNIK POD JEZIKOM MRTVIH

Jože Udovič

Dan je vstal
iz sarkofaga
kakor pradaven kralj,
vzdignil je težki kamen megle,
zarožljaj z zapestnico,
zapel zaponko na plašču,
segel pod nebo,
raztrgal zaveso dežja,
dotaknil se je slepih kipov,
da so spregledali,
oslepil je Polifema
in pod otokom
je morje zavrelo
od vroče luči.

Zdaj je odprta pot naprej,
pojdi mimo tlečega ognjenika,
varno pojdi mimo Obrežja kiklopov,
Polifem te ne vidi več,
ne vidi ladje v tvojem očesu,
zabredel je v morje
in voda je pordela,
ko si izpira rano na čelu —
slepo oko.

Pojdi naprej, pojdi do tja,
kjer še gori iskra prastare drame,
poišči na višini
v gledališču pod oblaki
večni krog,
kjer znova vstaja vse,
kar je kdaj bilo,
stopi do male, blede igralke,
naj ti da v roke
svojo neminljivo svetilko.

Iz globeli
se oglašajo piščal
kakor iz Teokrita.

Skozi tempelj
nad morjem
stopajo svete ure.

Ena sama beseda
zazveni med stebri
in obleži na dlani večerne luči,
na dlani svečenice, ki ti jo daje,
teman zlatnik,
počival je že pod jezikom mrtvih,
z njim so se odkupili
na poti čez zadnjo reko,
v poslednjo noč.

Ni morja,
da ti ga vzame,
ni časa,
da ga znova zakoplje.

Samo stebri, oblaki,
nebo
so priče,
ko zagori
oganj daritve.
Vzdigne se vonj
goreče krvi.

KONJI

Pavle Zidar

— Bataljon! Mir-nooo!

Po kaldrmi so hiteli čevlji kapetana I. razreda dežurnega bataljona.

— Tovariš podpolkovnik, bataljon je pripravljen za pregled; sto sedemdeset konj, dva v razhodu — v ambulanti!

Podpolkovnik, droban človeček, je dvignil dva prsta v pozdrav. Pravzaprav se je le dotaknil sivih las, ki so se lesketali nad desnim uhljem. Dežurni bataljona je pohitel na njegovo levo in pregled konj se je začel.

Konji so bili drug od drugega dva do tri metre, držali smo jih za povodce, kolikor je bilo le mogoče v položaju mirno. Konji so grizli